

Pædagogisk læreplan for Udelivsinstitutionen Terslev Børnehus, en del af landsbyordningen i Terslev 2021

Indhold

Indledning -hvorfor den pædagogiske læreplan?	3
Fælles i Faxe.....	5
Illustration af ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan.....	8
Terslev Børnehus - hvem er vi?	9
DEL 1	10
Pædagogisk grundlag.....	10
Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	10
Pædagogisk læringsmiljø	15
Samarbejde med forældre om børns læring	16
Børn i udsatte positioner	17
Sammenhæng til børnehaveklassen	18
Inddragelse af lokalsamfundet	20
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske læringsmiljø	21
Del 2 - 6 lærerplanstemaer	23
Alsidig personlig udvikling	23
Social udvikling	24
Kommunikation og sprog	26
Krop, sanser og bevægelse	28
Natur, udeliv og science	29
Kultur, æstetik og fællesskab	30
Evalueringskultur	33
Bilag 1 – Mødeskema	35
Bilag 2 – SMTTE – Påklædning/garderobe	36

Indledning -hvorfør den pædagogiske læreplan?

Alle dagtilbud i Danmark arbejder efter dagtilbudsloven, som tydeliggør at dagtilbuddene har til formål at fremme børns udvikling, trivsel, læring og dannelse. Det skal ske i trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og børneperspektivet er tydeligt.

I 2019 blev det besluttet at alle dagtilbud skal udarbejde og udgive en skriftlig pædagogisk læreplan hvert anden år. Fristen for 1. udgivelse er rykket et par gange grundet situationen omkring Covid-19, men er nu fastsat til at være 1. juni 2021 i Faxe kommune.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for Terslev Børnehus' pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et dynamisk dokument, som beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler fra hverdagen, som i tekst og billeder viser Børnehusets daglige pædagogiske arbejde.

Med læreplanens opbygning er vi således givet en ramme, som gør det muligt systematisk at planlægge, følge op på og videreudvikle kvaliteten i det pædagogiske læringsmiljø i vores Børnehus i forhold til vores aktuelle børnegruppe.

I læreplanen gives også indblik i vores evalueringskultur. Her eksemplificerer vi, hvorledes vi evaluerer hverdagens rutiner og pædagogiske aktiviteter, og hvorledes vi justerer og tilpasser disse fremadrettet. Læreplanen dokumenterer således både vores bagudrettede pædagogiske arbejde, og er et dynamisk og meningsfuldt dokument, som peger fremad, og kan bruges aktivt i den løbende udvikling af den pædagogiske kvalitet og vores pædagogiske praksis.

Indhold

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i Børnehusets fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring. Det pædagogiske grundlag er kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvorpå vi arbejder med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse

[Det pædagogiske grundlag, beskrives i del 1](#) og består af 9 elementer:

- Barnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber
- Pædagogisk læringsmiljø
- Forældresamarbejde
- Børn i udsatte positioner
- Sammenhæng til børnehaveklassen

Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.

Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.

De 6 læreplanstemaer, beskrives i del 2:

Alsidig personlig udvikling

Social udvikling

Kommunikation og sprog

Krop, sanser og bevægelse

Natur, udeliv og science

Kultur, æstetik og fællesskab

Læreplanstemaerne afspejler den brede læringsforståelse, som er i dagtilbud i Danmark i dag. I hverdagens rutiner og i de pædagogiske aktiviteter, samt i børnenes samspil med andre børn og de voksne vil de 6 læreplanstemaer være i spil i forskellige grader.

Processen omkring udarbejdelsen af denne læreplan

Alle medarbejdere i Terslev Børnehus har været inddraget i processen omkring udarbejdelsen af denne læreplan. Det er sket på flere niveauer og i forskellig tempo. I Faxe kommune blev processen igangsat i marts 2019 ved at alle medarbejdere på dagtilbudsområdet deltog i et stort fælles kick-off arrangement, hvor de nye styrkede lærerplaner blev præsenteret, og det blev gennemgået, hvilke forventninger, der er til medarbejdere og ledere i forbindelse med implementeringen af de nye styrkede læreplaner.

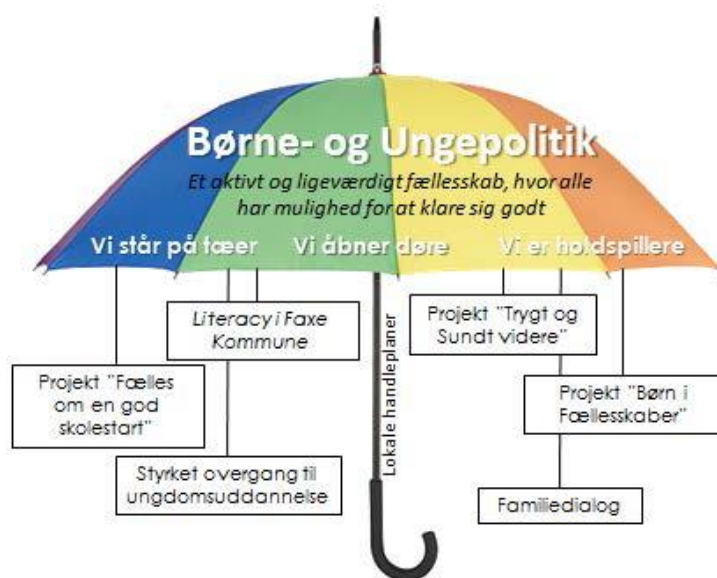
I forsommeren 2019 deltog område- og afdelingsledere i Faxe kommunes dagtilbud i 3 fælles læringsdage, hvor temaerne bl.a. var; indholdet i den styrkede pædagogiske læreplan, rollen som pædagogisk faglig leder, evalueringskultur og viden om forandring af praksis.

Faxe kommune uddannede ligeledes i forsommeren 2019, det der kaldes; "Faglige fyrtårne" for implementeringen af den styrkede læreplan. I hvert dagtilbud – afhængig af størrelsen – deltog en pædagog i denne uddannelse – i Terslev Børnehus én pædagog.

Fra foråret 2019 og frem til udgivelsen af denne læreplan har afdelingslederen og det faglige fyrtårn faciliteret processen. Vi har på vores fælles personalemøder arbejdet struktureret med først gennem dialog at få defineret Terslev Børnehuses pædagogiske grundlag og få en fælles forståelse og et fælles sprog herom. I processen var alle medarbejdere deltagende, og der blev for hver af de 9 elementer udpeget en tovholder, som havde til formål at udarbejde et skriftligt produkt, som nu indgår i denne læreplan. Alle dagtilbud har gennem flere år arbejdet med de 6 læreplantemaer, så udarbejdelsen af afsnittene omkring disse, tager udspring i vores viden og forståelse omkring de 6 temaer, samt i vores refleksioner, planlægning, evaluering og justering af pædagogiske aktiviteter og vores daglige rutiner. Også her har alle medarbejdere deltaget i processen.

Fælles i Faxe

Kommunale dagtilbud i Faxe arbejder alle ud fra Faxe kommunes Børne- og ungepolitik. Man kan sige at politikken er paraplyen. Visionen i politikken er defineret således; *"Et aktivt og ligeværdigt fællesskab, hvor alle har mulighed for at klare sig godt"*. Under paraplyen er en række indsatser og projekter, som går på tværs og er fælles for alle tilbud på 0-18rs området i kommunen.

Fælles om en god skolestart

Projektet handler om samarbejdet på tværs af dagtilbud og skole omkring børns overgang fra børnehave til SFO/skole. I Terslev har vi en mangeårig praksis med et tæt samarbejde mellem børnehave og SFO/skole. Vi har unikke muligheder da vi fysisk er placeret på samme matrikel og samarbejdet på tværs af afdelingerne er ligetil da vi er en stor personalegruppe med kendskab til afd. praksis og arbejdsgange. Læs mere i afsnittet om *Sammenhæng til børnehaveklassen* i 1. del.

Literacy

Literacystrategien er et tværkommunalt indsatsområde for alle børn fra 0-18 år, som er politisk vedtaget i Faxe kommune. Literacy er en strategi for sprogindsatsen, der ud over det sproglige fokus samtidigt har fokus på alle børns deltagelsesmuligheder i fællesskabet.

Alle dagtilbud udarbejder Literacy handleplaner, som evalueres årligt og dermed tilpasses børnegruppen. Disse handleplaner afspejler dagtilbuddets vedvarende fokus på sprog hver dag i

leg, rutiner, fysiske læringsmiljøer, i relation til forældre samt i relationer og rammesætning for det pædagogiske personale med øje for børneperspektivet.

Læseglæde og læselyst er et initiativ, som er iværksat under Litteracystrategien og som rykker bibliotekerne tættere på familierne. Dette gennem et "bogfokuspunkt", hvor der er bøger til rådighed for børn, forældre og personale, som kan lånes med hjem. Bøgerne udskiftes med jævne mellemrum.

Ideen er, at øge børns tidlige bogerfaringer og øge tilgængeligheden til læse- og skriveredskaber, som skal være helt nede i børnehøjde og til fri afbenyttelse.

Hvordan vi arbejder med det i praksis er beskrevet under afsnittet om *Sprog og kommunikation* i del 2.

Styrket overgang til ungdomsuddannelserne

Når de unge forlader folkeskolen, er målet, at flest mulige starter på en ungdomsuddannelse. Børnenes grundlæggende kompetencer og færdigheder, samt arbejdet omkring børnenes dannelse og generelle udvikling, begynder tidligt og her spiller dagtilbuddet en betydelig rolle i det det medvirker til at give børnene bedre muligheder for at udvikles til aktive unge og voksne, der bliver en del af et udviklende og lærende fællesskab.

Trygt og sundt

Et projekt med fokus på at sikre trygge overgange for hele familien, når barnet starter op i et dagtilbud og/eller når barnet går fra vuggestue til børnehave. Forældre tilbydes et såkaldt "overgangsbesøg" i eget hjem med deltagelse af en sundhedsplejerske og en pædagog fra dagtilbuddet. Terslev Børnehus har yderligere i sidste halvår af 2020 været pilotinstitution på et projekt under *Trygt og Sundt*, der hedder "*Trygt og sundt videre i Tværs*". Dette gjorde det muligt på Tværs¹-møderne, hurtigt at igangsætte kortere rådgivnings- og interveneringsforløb i familierne.

Børn i fællesskaber

I alle dagtilbud i Faxe Kommune arbejder vi ud fra et børnesyn, der kort og præcist lyder: "Børn gør det godt, når de kan." Det betyder, at vi som pædagogisk personale til hver en tid tror på og ved, at børn gerne vil. Gerne vil lære, gerne vil indgå i lege, gerne vil være med i fællesskaber.

Det børnesyn arbejder vi videre med i en strategi, som vi har valgt at kalde "Børn i Fællesskaber." Børn i Fællesskaber handler om, at alle børn har ret til et liv og en hverdag så tæt på almenområdet, som muligt. Og det er vores ansvar som pædagogiske voksne løbende at evaluere og udvikle praksis og herigennem sikre alle børns deltagelsesmuligheder.

Alle børn har ret til at blive mødt af krav, der er tilpasset deres aktuelle udviklingsniveau og deres behov. Der er evidens for, at jo tættere børn er på almenområdet, jo bedre klarer de sig på

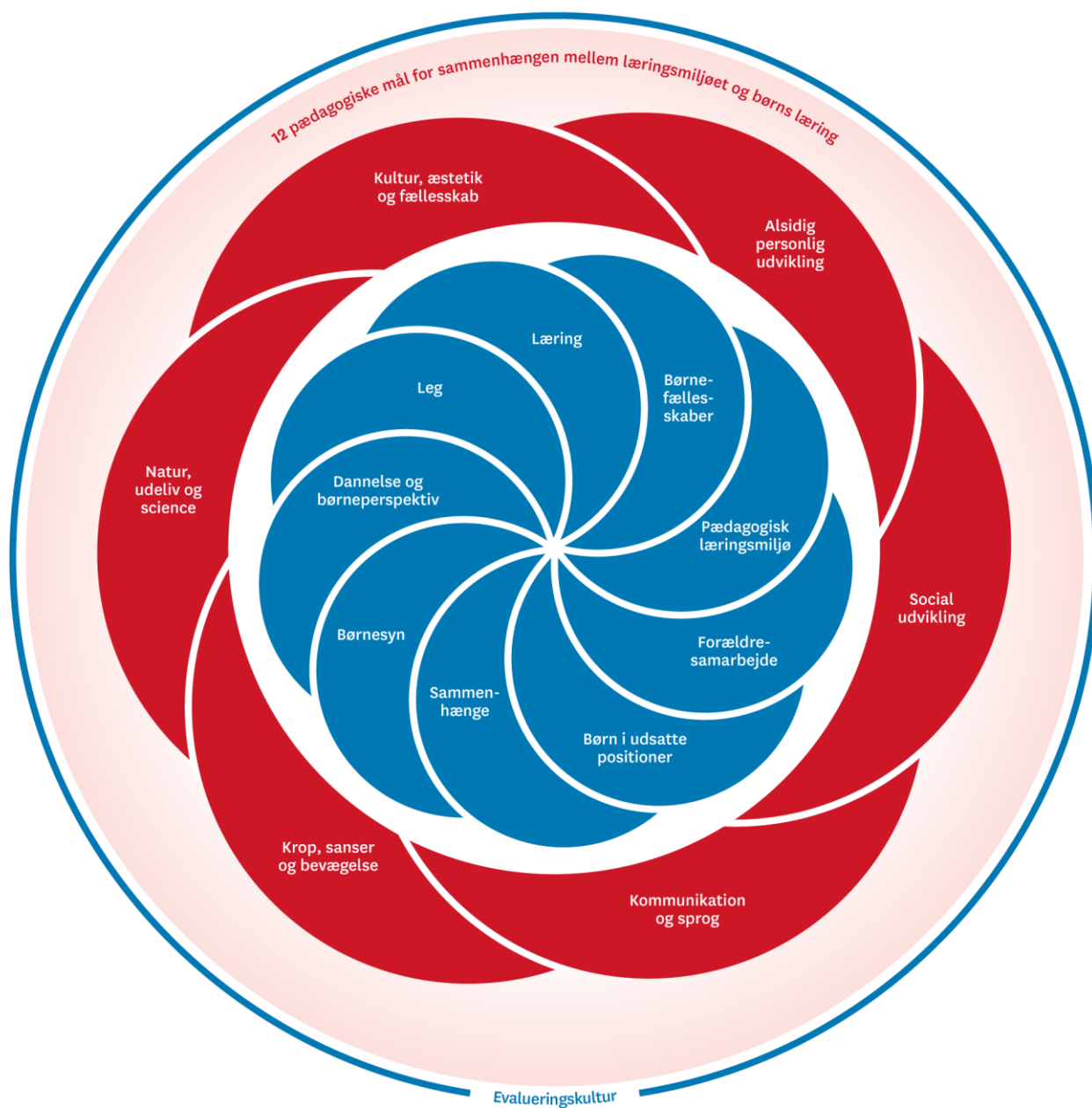
¹ Tværs: systematiske tværprofessionelle møder med deltagelse af psykolog, sundhedsplejerske, socialrådgiver og afd. leder. Ved møderne deltager forældrene og barnets primære pædagog/lærer.

længere sigt. Vi arbejder for og med, at børn i udfordringer, hvad enten det er af kortere eller længerevarende karakter, tilbydes støtte i det almene dagtilbud og senere i skolen.

Familiedialog

Faxe kommunes digitale kommunikationsplatform, som gør det muligt at forældre og professionelle (fra flere forskellige steder i kommunen) kan kommunikere sammen over en periode om en given udfordring. Kan f.eks. bruges i opfølgningen på et Tværs-møde, hvor der i en periode i en familie, kan være behov for, at forældre, dagtilbud og f.eks. sagsbehandler og/eller psykolog eller talehørkonsulent er i løbende kontakt med hinanden. Det er forældrene, der giver tilladelse til at denne kommunikationsform anvendes og hvem de ønsker, skal være en del af kommunikationen.

Illustration af ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

---

Terslev Børnehus - hvem er vi?

Terslev Børnehus er en del af landsbyordningen i Terslev, som hører under Vestskolen.

Landsbyordningen består af vuggestue, børnehave, SFO og skole og er geografisk placeret lige udenfor landsbyen Terslev, som ligger ca. 7 km fra Haslev. Alle afdelinger ligger samlet ved Terslev skole. Børnene i Terslev Børnehus kommer primært fra Terslev by og de omkringliggende små landsbyer. Børnegruppen i Terslev er interesseret i landbrugsmaskiner, dyr og natur, vi bruger meget tid på at kigge på traktorer, busser osv. der kører forbi vuggestuens legeplads.

SFO- og børnehaveafdelingen holder til i skolens gamle, hyggelige lærerboliger. Vuggestueafdelingen, som stod færdig i slutningen af 2017, er en tilbygning til børnehaveafdelingen, og har dermed nogle dejlige, lyse lokaler.

Vuggestueafdelingen arbejder aldersintegreret fra 0 til 3 år. Det vil sige, at barnet bliver på samme stue hele vuggestuetiden. Der er pt 2 vuggestuegrupper i Terslev. Vi har kapacitet til 3. I børnehaveafdelingen er der 3 børnegrupper, 2 grupper med børn fra 3-5 år og én gruppe med de 5-6 årige, ulveholdet, som er Terslev Børnehus' førskolegruppe.

Vi har gennem mange år prioriteret udemiljøet – både fysisk og i sammenhæng med pædagogikken. Vi var den første daginstitution i kommunen der modtog det "Grønne flag" – og har fortsat dette lige siden – 13 år i alt. Vi har nogle skønne, grønne legepladser, med små rum til fordybelse, leg og børneeventyr, og vi har udeværksteder i børnehaven, så vi kan krybe i læ for regn og slud og gennemføre både læsning, skrivning, kreative aktiviteter mm udenfor. Når børn og voksne tilbringer meget tid ude i den friske luft, er det dokumenteret, at de er markant mindre ramt af sygdom. Der er "højt til loftet", mulighed for større armbevægelser, de høje lyde "forsvinder" op i luften, hvilket alt sammen er med til at højne børnenes fysiske, og psykiske miljø, samt de voksnes arbejdsmiljø.

Terslev Børnehus har tidligere været DGI-certificeret Idræt, leg og bevægelses institution. Vi er ikke blevet recertificeret siden 2017. Men vi holder fast i at idræt, leg og bevægelse er en fast del af børnenes hverdag.

DEL 1

Pædagogisk grundlag

Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elemente i alle dagtilbud i Danmark. I denne del af læreplanen beskrives de ni elementer, som tilsammen udgør Børnehusets fælles pædagogiske grundlag.

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

---

Børnesyn

Vores perspektiv er, at børn gør det godt når de kan. Alle børn er unikke og udvikles individuelt. Børn er samarbejdende og sociale og trives bedst når de udfordres passende. Børn har brug for at opleve samhørighed og at føle sig kompetente.

I Terslev Børnehus er der stor fokus på, at børn er medbestemmende/medskabende. Vi har skabt tydelige læringsmiljøer, som tilgodeser den gode udviklende leg, hvor børnene kan fordybe sig. Bøger og legetøj er i børnehøjde, legemiljøer er tydeligt markeret med tæpper, madrasser, rumdelere, skillevægge mm. Konstruktionslegetøj og puslespil er stillet så barnet selv kan tage det

ned. Der er både inde og ude, mulighed for at lege uforstyrret i mindre grupper, således at børnenes leg kan få lov at udvikle sig. Det pædagogiske personale er tydelige og nærværende og klar til at støtte og guide barnet i deres aktiviteter.

I vores pædagogiske aktiviteter har vi inddelt børnene i mindre grupper, således at aktiviteten bliver målrettet gruppen af børn og skaber den rette læring for barnet. Dette giver nærvær, trygge rammer samt mulighed for, at barnet kan følge med i sit eget tempo. Barnet bliver hørt og lyttet til og er medbestemmende i aktiviteten. Vi guider barnet til at tage initiativer, giver barnet alderssvarende udfordringer, så barnet føler sig kompetent.

Børnene støttes i at tage vare på sig selv, blive selvstændige og vise hensyn til andre. Det pædagogiske personale giver barnet passende opgaver og inddrager barnet i daglige rutiner, så som at hente egen madpakke, dække bord, selv tage tøj af og på, selv kravler op på triptrap stole mm. Personalet sørger for at skabe ro og tryghed til at barnet får succes med opgaverne og dermed lyst til at søge nye udfordringer.

Dannelse og Børneperspektiv

Børnenes dannelsesproces er til stede i alle situationer i hverdagen i Terslev Børnehus. Vi har stor fokus på, at børnene skal vide hvem de er, hvor de hører til (garderobeplads og stue) og hvad de kan. Vi giver børnene mulighed for at være en del af et fællesskab og guider dem i, hvordan man agerer med andre, og hjælper dem til at finde deres plads i fællesskabet.

Vi hjælper børnene til at blive selvstændige individer, ved bl.a. at gøre dem selvhjulpne i forhold til påklædning, toilet træning og oprydning. Samtidig hjælper vi børnene til at forstå, at de skal give plads til alle uanset køn, alder og kultur. Vi giver børnene mulighed for at være aktivt deltagende og medbestemmende i dagligdagen, så børnene selv er med til at skabe deres egen læring. Dette gør vi bl.a. under samling hvor vi skaber demokratiske sammenhæng ved at lade børnene bestemme hvilke sange, de gerne vil synge. Samtidig har vi indrettet pædagogiske læringsmiljøer, der inviterer til leg, der fremmer barnets egen læring.

Vi har fokus på at fremme børnenes trivsel, læring og udvikling igennem et børneperspektiv. Dette

har vi både i hverdagssituationer, børneinitierede aktiviteter og planlagte aktiviteter. Vi er nysgerrige og undersøgende i forhold til vores børnegruppe, for at finde ud af, hvad der interesserer dem lige nu og her. Dette gør vi for at vi bedre kan skabe læringsmiljøer, der tilgodeser børneperspektivet. Vi går bl.a. ind og kigger på alder og "kunnen" for bedre at kunne tilrettelægge en hverdag med mest mulig læring for alle.

Vi griber børneperspektivet, hvis der fra børnenes side bliver gjort udtryk for interesser og nysgerrighed. Vi er villige til at lave planlagte aktiviteter om, hvis børnegruppen finder andet spændende, dette gør vi for at vise børnene at de er betydningsfulde og for at give børnene mulighed for at være medskabende af deres egen læring.

Leg

Vi har varierede læringsmiljøer. Både ude og inde. Vi har legehuse, sandkasse, bilhjørne, legekøkken, cykelbakke, gynger, klatreområde, stilleområde og et bålhus ude på legepladserne. De forskellige læringsmiljøer opfordrer børnene til at lege og bruge deres fantasi. De har mulighed for at lege spontant, med de redskaber og materialer, der er tilgængelige, og derved udvikle sig personligt og socialt. Legen har en værdi i sig selv og er grundlæggende for børns udvikling. Børnene afprøver sig selv og skaber relationer til andre gennem legen og lærer derigennem den verden - de er en del af - at kende.

Børnene leger alene, sammen med andre børn eller med de voksne. Hvis barnet har svært ved at indgå i leg, guider den voksne, ved at vise og støtte barnet i, hvordan man skaber en positiv kontakt og invitation til leg med andre.

I vuggestuen og børnehaven sidder der ofte en voksen i sandkassen, der er parat til at smage på dejlige sandkager eller hjælper med at grave et stort hul.

Vi er bevidst om at børn også har brug for at være dem selv, hvilket kan give sig til udtryk i, at de ønsker at lege selv i en periode, sidde med et puslespil, tegne en tegning eller læse i en bog.

Vi kan se en udvikling/læring når børnene selv leger videre på en vokseninitieret leg. Børnene inviterer andre børn ind i legen og leger videre, fortæller de andre børn, om de regler de har lært af de voksne eller finder på deres egne.

Gennem legen har børnene mulighed for, at opleve at de har en værdi i sig selv og finde ud af hvem de selv er, når de skal forholde sig til hvad og hvordan de andre børn leger, og hvad de selv har lyst til at lege. Barnet/børnene har mulighed for at blive hørt og blive taget alvorligt, både når de leger selv og når de voksne sætter en leg i gang. F.eks. kan de være med til at bestemme hvilke fagter, der skal bruges i "Jeg gik mig over sø og land." Der er rig mulighed for at lege, og gennem legen er der en masse læring, der kommer næsten af sig selv.

Igen gennem legen lærer børn deres egne og de andres børns grænser at kende. Leg stimulerer også børn sprogligt og motorisk. Børnene øver sig i at løse konflikter, først med hjælp fra en voksen, senere kan de selv. Vuggestuebarnet lærer at bruge stoptegnet, og senere kan de sætte ord på, sådan at de i børnehaven selv med tiden kan løse små konflikter. Børnene har mulighed for at

skabe fællesskaber både omkring en leg, men også venskaber og gode relationer. Vi er bevidste om, at alle børn skal have en ven, og vi lærer børnene, hvordan de skal agere i legen sådan at de får en ven.

Læring

I Terslev Børnehus har vi skabt forskellige læringsmiljøer, som skal være med til at føre børnene videre i deres tilegnelse af læring. Det er vigtigt at disse læringsrum er trygge og inddragende, så de er med til at fremme lysten til at lære og opleve mere. Læring foregår hele tiden og kan forstås bredt. Læring er en proces, hvor barnet tilegner sig kundskaber og færdigheder. Vi præsenterer børnene for forskellige materialer, vi eksperimenterer, og bruger sanserne. "Hvordan føles det at blive malet i hånden/foden?" "Hvordan føles regnen og blæsten når vi er ude?" Det er vigtigt, at man som pædagogisk personale har øje for, hvad det enkelte barn er optaget af, og hvor der kan være udfordringer i deres læring og udvikling. Vi følger derfor barnets interesser og initiativer og er støttende således, at barnet også tør at begå fejl og slippe fantasien løs.

Barnets læring sker både gennem den frie leg, voksenplanlagte aktiviteter og rutinesituationer. Det kan eks. være når vi holder morgensamling eller i de planlagte pædagogiske aktiviteter, f.eks. at være kreativ, eller i hallen og bevæge sig. Læringsmiljøerne skal være med til at føre børnene videre i deres emotionelle, sociale og kognitive udvikling. Børn lærer af børn og de spejler sig i hinanden og hjælpes også dertil. Eks. "Kan du se, at han er ked af det og græder? Han kan ikke lide at du gør sådan ved ham."

I de pædagogiske planlagte aktiviteter har vi inddelt børnene i mindre grupper, således at aktiviteterne bliver mere målrettet børnene, og det er med til at skabe trygge rammer for den enkelte. Herved opleves nærvær og det er med til, at man kan følge barnets initiativ og tempo. Dette fremmer læring.

Børnefællesskaber

Deltagelse i børnefællesskaber er fundamentet for børns sociale liv og færden i samfundet. Børnefællesskaber, hvor børn indgår i forpligtende fællesskaber og bidrager med deres unikke viden og kunnen, lærer børn at samarbejde nu og senere i skolen og i livet videre hen. Dannelse af børnefællesskaber til individuel- og gruppeudvikling er en væsentlig pædagogisk opgave at løse i dagtilbuddet.

Det er ikke altid lige let for børn at få lov til at være med i legen, og nogle børn har svært ved at finde kammerater de svinger med. Vi skaber relationer på tværs af børnegrupper og afdelinger gennem voksenstyret grupper. Her introduceres børnene for andre børn, som de kan lege med. Nogle børns forsøg på at være med, kan blive opfattet som drilleri eller forstyrrelse, der kan betyde at de oplever at blive udelukket. Her hjælper de voksne, og med en voksen i hånden, skabes tryghed og mod til ved støtte og guidning at finde ind i legen og fællesskabet.

Vi guider børnene i sociale fællesskaber, skaber relationer til og mellem børnene gennem fælles aktiviteter. Der skabes fx også fællesskaber ved at 4. klasse kommer og læser for børnehavebørnene, det kommende ulvehold besøger SFOén og deres personale, at kommende vuggestuebørn besøger børnehaven.

Vi giver omsorg for nye børn, og børn der ikke kan finde sig til rette i de andre børns leg, ved at se hvad de mestrer og er optaget af, og ud fra dette initiere lege og aktiviteter, der skaber et fællesskab omkring det barnet mestrer.

Børn lærer af hinanden. De udvikler lege, og undersøger med nysgerrighed hvordan de kan bruge forskellige legeredskaber og omsætte dem til en leg, der handler om deres hverdag og situationer som afspiller deres oplevelse af virkeligheden, eller noget nyt de har lært i vuggestuen, børnehaven eller SFOén.

Vi samarbejder med forældrene sådan at de kan lave legeaftaler privat, med det/de andre børn som deres eget barn leger godt med.

Pædagogisk læringsmiljø

Vi har rammesat og tilrettelagt læringsmiljøet, så der er fokus på dette gennem hele dagen, hvilket giver børnene gode muligheder for at lære, trives, udvikle sig og dannes. Dette sker både i de daglige rutiner, i børneinitierede aktiviteter og i vokseninitierede aktiviteter.

Vi har tydelige mærkede legeområder; dukkekrog, legekøkken, hoppe-tumle område samt bøger og puslespil frit tilgængelige for børnene hele dagen. Det giver barnet mulighed for at reflektere, forstå og bearbejde oplevelser, og mulighed for at bruge fantasien og eksperimentere – både alene og sammen med andre.

Vi skaber tydelige rammer i de daglige rutiner, eks ved at bruge piktogrammer i forbindelse med påklædning. Vi deler børnene op i mindre grupper, både i planlagte aktiviteter og i de daglige rutiner.

I vuggestuen sætter vi ord på alt, hvad der sker i løbet af dagen, f.eks. bleskift, påklædning, måltidsfællesskaber mm. Bl.a. for at stimulere barnets sproglige udvikling, og for at barnet oplever sig som en del af vores fællesskab.

Vi planlægger aktiviteter, der sikrer at alle 6 læreplanstemaer er i anvendelse. Barnets personlige, sociale og sproglige udvikling, samt brugen af barnets sanser og krop udfordres i mere eller mindre grad i alle aktiviteter, både de spontane og de planlagte. Med børnehusets grønne profil, er udeliv, natur og science også dagligt i spil og børnenes leg og vores undersøgelse af det der interesserer dem lige nu og her, udfordre og udvikler også børnenes læring.

Samarbejde med forældre om børns læring

Vi ønsker at have et åbent og ærligt samarbejde om barnets udvikling og trivsel. Vi taler daglig med forældre ved aflevering og afhentning. Det kan være den gode/sjove historie omkring barnet eller hvilke aktiviteter, der har været i vuggestuen eller i børnehaven. Der kan være bedre tid nogle dage end andre – både for forældre og for os personale – forældre kan ønske at komme hurtigt ud af døren – måske videre til en fritidsaktivitet eller hjem til madlavningen – og i børnehuset kan personalet være optaget af aktiviteter eller børn, der har brug for hjælp. Det er vigtig – gensidigt – at være i dialog og vise barnet at forældre og dagtilbud har hinanden på sinde. Det giver barnet tryghed og den bedste oplevelse i dagtilbuddet.

Vi gør også forældrene opmærksomme på, at de skal bruges AULA for at følge med i deres barns hverdag i institutionen. På AULA lægger vi billeder op og skriver om dagens gang i Børnehuset. Det er vores fælles kommunikationsplatform.

Ud over den daglige kommunikation er der de formelle samtaler; ved opstart – et overgangsbesøg i samarbejde med sundhedsplejen, efter tre måneder, én gang årligt og en afsluttende samtale. Til de planlagte samtaler taler vi om, hvilken udvikling barnet er i, og vi laver fælles aftaler, som vi skal arbejde efter. F.eks. hvordan kan vi samarbejde om barnets sproglige udvikling? Om af blive sut- eller blefri osv.

Hvis vi eller forældrene har en bekymring for barnet, aftaler vi et møde, så vi kan samarbejde om barnets trivsel. Vi giver sparring til forældre om forælderrollen med respekt og anerkendelse for forældrenes livssituation og med det perspektiv at vi alle vil barnet det bedste. Vi kan bruge TVÆRS i denne forbindelse.

Samarbejdet med forældrene om børns læring, kan være individuelle indsatsområder, eller det kan være indsatsområder for hele børnegruppen. Det kan være at styrke børnenes sproglige udvikling, f.eks. ved at børnene får et lille opgavehæfte med hjem i en periode, det kan være en lynlås-uge, hvor der er fælles indsats hjemme og i børnehaven, så børnene øver sig i at kunne lyne lynlåse.

Vi afholder arrangementer for forældre, søskende og bedsteforældre i Børnehuset gennem hele året. Vi oplever stor tilslutning, og ser disse arrangementer, som en mulighed for at forældre kan møde hinanden, og barnet oplever at arrangementerne er med til at binde institution og hjem sammen. Her kan nævnes Sommerfest, Høstfest, Plantedag, Luciadag. Årligt har vi også et forældremøde, ofte med et tema og med valg til forældrerådet.

Børn i udsatte positioner

For alle børn inklusiv børn i udsatte positioner, fokuserer vi på det barnet kan, frem for det barnet ikke kan. Vi guider og vejleder barnet i leg, ved pædagogiske aktiviteter mm. Vi stiller ikke krav til barnet, som det ikke kan mestre, men møder barnet anerkendende og med høje positive forventninger, så barnet kan løse den opgave, det bliver stillet. Barnet på 1 år kan ikke klatre op på stolen, men det kan barnet på 2 år. Vi møder barnet i dets nærmeste udviklingszone.

Tryghed er forudsætning for trivsel, læring, udvikling og dannelse. Trygheden er til stede hos barnet, når barnet mødes positivt af voksne, som har barnet på sinde. I personalegruppen bruger

vi "Tryghedscirklen", som et arbejdsredskab, for at sikre at alle børn har gode relationer til voksne i dagtilbuddet. Relationen er altid den voksnes ansvar.

Hvis et barn er i en udsat position, midlertidigt eller over længere tid, "skrues" vi op for omsorgen og nærheden, og positionerer os tættere på barnet. Vi bliver endnu tydeligere i vores rammesætning. I praksis betyder det, at vi er særligt opmærksomme på, hvor barnet befinder sig i forhold til fællesskabet, vi holder f.eks. mere i hånd på legepladsen, vi hjælper med at komme i gang med at lege, og bliver i legen så barnet og fællesskabet føler sig trygge i legen, vi italesætter positivt de kompetencer barnet har og vi giver barnet en oplevelse af at føle sig værdifuld og at kunne mestre, ved eks at barnet i højere grad deltager i praktiske opgaver som f.eks. borddækning.

Forældresamarbejdet øges, når et barn er i en udsat position, og vi kan inddrage tværfaglige samarbejdsparter, eks. PPR i en kortere eller længere periode for at fremme barnets udvikling. Dette tværfaglige samarbejde starter oftest med forældrenes deltagelse på et TVÆRS-møde.

Sammenhæng til børnehaveklassen

De ældste børnehavebørn er samlet på Ulveholdet, hvor de 3 formiddage om ugen er sammen med to pædagoger i SFOens lokaler.

Her har vi fokus på at give børnene faste rutiner, der er med til at give dem en forståelse af, hvordan en skoledag foregår. Der er et øget fokus på venskaber, social læring og samarbejde. På Ulveholdet lærer vi børnene at kunne stå frem foran gruppen og kunne sige noget, eller bare være den, som de andre har rettet deres fokus på. Børnene lærer, hvem de er i forhold til de andre, og de udvikler fortsat deres læring i at være en del af et fælleskab. De fleste børn på Ulveholdet starter på Terslev Skole.

Førskolegruppen har et omfattende samarbejde med børnehaveklassen på Terslev skole (brobygning). I løbet af det sidste år i børnehaven, laves forskellige aktiviteter på tværs mellem 0. kl og Ulveholdet, og Ulveholdet er i "praktik" i 0. kl; her deltager 3-4 børn fra Ulveholdet af gangen i undervisningen i 0. kl 2-3 gange i løbet foråret før skolestart.

Vi oplever, at det er nemmere at starte i SFOen når barnet skal det, da børnene kender SFOens lokaler og legeplads, samt har mødt en del af personalet.

Det er vigtigt for os at alle børn oplever, at de har værdi og at de deltager i de planlagte pædagogiske aktiviteter i løbet af året.

På Ulveholdet arbejder vi i temaer og har små projekter. På billederne er der eksempler på vores pædagogiske aktiviteter.

Billederne dokumenterer nogle af vore aktiviteter på Ulveholdet:

Det ses bl.a. hvordan; Insekthotellet fyldes, Tur til Bodils blomster med affaldsindsamling undervejs, vi laver fugle mad, vi graver vores sommerfugleplanter ned og vander dem, der males fuglefoderbræt, der leges på det selvbyggede skib, omsorgsfuldhed, på vej til skraldiade teater i Næstved og tur til Feddet med Faxe kommunes naturvejleder Sara

---

Inddragelse af lokalsamfundet

Terslev Børnehus ligger smukt i skønne naturomgivelser i udkanten af landsbyen Terslev. Det 0-6 årige barn har en naturlig interesse for naturen – både hvad angår dyr og planter. Vi inddrager den omkringliggende natur, ved at gå på opdagelse deri. Ture til skovbevoksning, marker, byens sø, som er omgivet af græssende får og mange fuglearter. Vi går ture til den lokale planteskole, som også har mindre dyr. Vi besøger jævnligt nærliggende fritidslandbrug, hvor vi ser på dyr og efter aftale spiser vores medbragte frokost. Landsbyordningen samarbejder med byens lokalråd, som består af Brugsforeningen, idrætsforeningen, borgerforeningen og kirken. I dette råd planlægges forskellige arrangementet i

løbet af året, f.eks. til Halloween i byen, hvor børnehuset står for at skære græskarlygter, som på dagen pynter i byen. Det kan være til jul, hvor børnene i børnehuset står for julepynten til juletræet i kirken.

Faxe kommunes bibliotek i Haslev er en aktiv medspiller i børnenes læring og dannelse. Det er også Faxe kommunes bibliotek der udskifter bøgerne i bogreolen i børnehuset. Vi har en minibus, som gør det muligt at tage børnene med på tur. Her er biblioteket et af udflugtsmålene.

Vi samarbejder med kommunens naturvejleder – både med læringsforløb i Børnehuset og på ture til f.eks. vand og strand.

Landsbyordningen har et forældreråd på 0-6 års området. Formanden for lokalområdet er medlem af Vestskolens bestyrelse. Lokalrådet er medvirkende til at sikre kvalitet og sammenhæng i samarbejdet mellem institution og hjem og medvirker i planlægning og gennemførelse af arrangementer i landsbyordningen.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske læringsmiljø

I Børnehuset har vi løbende fokus på vores læringsmiljøer. Vi ændrer indretningen efter hvilke børn og hvilke interesser de har. Både i vuggestue og børnehave har vi delt stuerne op i mindre læringsmiljøer med eksempelvis dukkekrog, læsehjørne, bilbane mm.

På stuerne og i garderoben udstilles de ting som børnene har lavet, ligesom der jævnligt lægges billeder op i AULA af aktiviteter. Derigennem oplever børnene, at det er deres sted, og det styrker selvværdet hos barnet, når det kan se, at det, de har lavet, hænger på væggen og de bliver glade når de ser på det – peger på det - og taler med deres forældre og personalet om det.

Når børnene kommer ind på stuerne kan de se hvilke læringsmiljøer der er, på kasserne er der billeder af det legetøj vi har, og børnene kan selv gå i gang med at lege.

Æstetik er en vigtig faktor i vores indretning af stuerne – særligt i vuggestuen. Vuggestuebørn kan ikke være lige så meget ude, som børnehalebørn, derfor prioriteres stuerne indretning højere i vuggestuen, hvor udemiljøet prioriteres højere i børnehaven. Vuggestuen er et rart sted at være, der er legetøj i børnehøjde og det er funktionelt. Vi har kun legetøj der er pænt og i orden, da en bil uden hjul ikke kan anvendes til formålet og kan signalere, at det er ok at ødelægge tingene. På børnehavens legeplads er hyggeligt at være; med små grønne oaser, som er spændende og fyldt med muligheder for fordybelse, fantasi og leg – både i mindre grupper og i fællesskab.

I vuggestuen er vi sammen med børnene på gulvet, vi guider og vejleder dem i leg. Sætter ord på det de vil – hjælper dem til at sige til og til at sige fra. Vi bruger stophånden og hjælper barnet til at indgå i sunde og udviklende legemiljøer. Vi oplever at børnene spørger efter hinanden og at de oplever begyndende venskaber. Dette understøtter vi ved at lære børnene at spørge "må jeg være med" "skal vi lege" Samtidig skal de respektere et "stop" hvis barnet overskrider et andet barns grænser.

Både i vuggestue og børnehave deles børnene i mindre grupper i løbet af dagen. Vi har fokus på nærvær og fællesskab. Vi holder samling i grupperne om formiddagen, hvor vi synger og taler om hvad der skal ske i dag. Vi går på tur for at styrke børnenes omverdensbevidsthed, vi er dagligt ude på legepladsen, vi benytter gymnastiksalen og vi har et øget fokus på sprog, kreativitet og leg.

Når børnene skal ud i garderoben går vi ud i mindre grupper, sådan at det er overskueligt for barnet, det samme når vi går ind eller kommer hjem fra tur.

Alle børn vasker hænder ved ankomst og før og efter måltider. I perioden med Corona vaskes yderligere hænder før børnene starter en ny aktivitet. Vi er bevidste om vores hygiejne og lærer børnene, at det er vigtigt at vaske hænder efter toiletbesøg. Den voksne hjælper og guider barnet i de daglige rutiner, som er en betydelig del af barnets læring og dannelse.

Del 2 - 6 lærerplanstemaer

Alsidig personlig udvikling

"Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse."

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering

Praksis fra vuggestue og børnehave:

Vi taler dagligt med børnene om det de er optaget af. Vi deler deres begejstring og vi følger deres spor. Vi møder børnene med alderssvarende aktiviteter og vi giver børnene udfordringer/opgaver som vi forventer, at de kan løse.

I vuggestuen tager børnene selv deres madpakke i køleskabet, sætter sig op på deres plads – dem der kan åbne madkassen gør det og barnet tager selv en mad. Vi lærer børnene, at de er en del af et fællesskab, og at det indebærer f.eks. at kunne vente på tur. Vi lærer børnene at behovsudsætte og give plads til deres kammerater. Vi lærer børnene empati og sætte ord på deres følelser, f.eks. ved at sige; "Jeg kan se at du er ked af det", "Kan du se, at hun græder?"

Børnene lære stoptegnet i vuggestuen og bruger det gennem deres børnehavetid. Det er vigtigt at barnet kan sige til og fra, og vi guider og vejleder dem til at mærke efter, være modige, tro på egne evner og at kunne regulere sig selv hensigtsmæssigt.

Når barnet er færdig med at lege skal det rydde op, og børnehavebarnet skal have styr på deres egen garderobeplads.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Relationskompetence er forudsætning for at danne relationer til andre og dermed grundlæggende i udviklingen af sociale kompetencer. For at barnet udvikler relationskompetence skal barnet mødes af relationskompetente voksne.

Terslev Børnehus har i 2020 været pilotinstitution i Faxe kommune på dagtilbudsområdet i forhold til at uddanne nogle medarbejdere til relationskompetencevejvisere. Dette bygger på Louise Klinges forskning. Når børn mødes af relationskompetente voksne har de, de bedste forudsætninger for at udvikles og trives.

Louise Klinges forskning peger på at børn skal mødes på 3 psykologiske behov; autonomi, kompetence og samhørighed. Og de voksne skal udtrykke afstemmere og handle omsorgsetisk

I Terslev Børnehus arbejder vi med børnenes sociale udvikling ved, at vi skaber mulighed for, at børnene kan deltage i forskellige fællesskaber, hvor den gode stemning i samværet er vigtigt – både når det er på frivillig basis, ved planlagte aktiviteter og når der er tale om rutinesituationer. Vi deler bl.a. børnene i mindre grupper. Her har de bedre mulighed for medindflydelse, og have en oplevelse af at blive hørt og set og føle sig kompetente, både af den voksne og af de andre børn. De mindre aktivitetsgrupper styrker det sociale fællesskab børnene imellem og når aktiviteten er alderssvarende til barnet gives bedre mulighed for at barnet oplever sig succesfuldt.

Vi møder børnene i børnehøjde, er anerkendende og forstående. Vi udviser tålmodighed og er ærlige. De voksne guider og støtter barnet ind i det sociale fællesskab, inddrager børnene i hverdagsaktiviteter så barnet føler sig værdsat, værdifuldt og uundværlig. Vi fremhæver barnets stærke side og opfordre det til at hjælpe andre. "Det er du rigtig god til, vil du hjælpe?" Vi sætter ord på deres og vores handlinger og følelser og bruger vores mimik til at understøtte dette.

Kommunikation og sprog

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Vuggestue:

Vores sproglige læringsmiljø i Børnehuset tilbyder børnene en bred vifte af former for kommunikation. Når barnet starter i vuggestue omkring 10-12 mdr. alderen, kommunikerer barnet ved at pludre, med blikretning og gestik. Her starter vi op med at understøtte vores kommunikation med baby-tegn, hvor vi viser ordet/formålet med tegn og ord til barnet. Efter lidt tid oplever vi børnene selv tage initiativ til at kommunikere med os med babytegn. Vi siger den fulde sætning for børnene, men viser kun essensen af sætningen med tegn til barnet, f.eks.: ”Du skal have en ren ble” så laver vi tegnet ble til barnet.

I de daglige rutiner og i aktiviteterne, eks. bleskift, formiddagssamling, aktivitetsgrupper, frokost, frugt osv. sætter vi ord på handlinger og samtaler om f.eks. farver, frugtens navn, smag, hvordan det føles på hænderne osv.

Vi lytter også til de pejlemærke børnene kommer med til mulige samtaleemner, det kan være hvilke tøj de har på, hvad mor og far laver osv. Vi gennemgår dagens aktiviteter med ord og piktogrammer for at visuelt synliggøre for børnene hvad de skal, vi synger de samme sange en måned af gangen, for at skabe genkendelighed hos børnene, alle sange vi synger, er fagte-sange, så de børn som ikke har sproget til at synge med, kan deltage ved at lave fagter til sangene. Vi har et månedens rim, hvor vi viser børnene at man kan lege med sproget. Når vi er færdige med at spise synger vi vores faste ”Tak for mad”-sang, denne synges også efter frokost og eftermiddagsfrugt.

Vi inddeler børnene i små grupper med 4 børn i, 3 formiddage om ugen hvor vi arbejder med de øvrige lærerplanstemaer. En gruppe arbejder med Kultur/æstetik og fællesskab, en gruppe med Natur, udeliv og science og en gruppe med krop, sanser og bevægelse. Kommunikation og sprog arbejdes der med i alle tre gruppe samtidige med det øvrige tema. Da man sætter ord på aktiviteten samt børnenes initiativer.

Vi arbejder med skrift, symbol og billedsprog, f.eks. har vi billeder på gulvet af dyr, symboler og farver. Vores piktogrammer af dagligdagen, babytegn, samt vores alfabetter på væggene. Der er bogkasser, som gør det muligt at barnet selv kan hente en bog og kigge i alene eller sammen med en voksen.

Børnehave:

I vores læringsmiljø i børnehaven styrker vi børnenes sprog på mange måder.

På stuerne og på legepladsen, er der bøger fremme som børnene selv kan kigge i, eller sammen med en voksen.

På alle stuer er der opsat alfabetter med billeder og bogstaver og tallene fra 1-9 også med billeder, som vi taler med børnene om. Ude på legepladsen har vi billeder af rimordspar som børnene selv går og kigger på og er i dialog med de voksne om og vi leger videre med ordene og laver flere rim ord.

Vi holder dagligt samling, hvor vi taler om, hvilke børn der er kommet, vi viser dem hvert navn på et kort, så børnene kan lære at genkende sit eget navn, og få et begyndende bogstavskendskab. Vi taler om ugedage, måneder, årstid, farver osv. Vi synger også den samme sang i 14 dage og det samme rim bliver sagt i en periode på 14 dage. Børnene lærer at række hånden op og vente på tur til at komme med deres svar. Vi taler også om hvordan vejret er og hvilket tøj vi skal have på ud på legepladsen.

I de daglige rutiner og i spontane og planlagte aktiviteter, som spisning, påklædning, samling, i leg mm, taler vi med børnene om f.eks. hvad de har lavet i weekenden, hvad de spiser i madpakken, farver og former på det de spiser. De børn der ikke har et så godt udviklet talesprog hjælper vi ved at sætte ord på det de gerne vil fortælle. De andre børn hjælper vi ved at spørge ind til det de fortæller.

Når der i leg opstår konflikter, hjælper vi børnene med, hvordan man via dialog kan løse problemet og hvordan man siger fra på en hensigtsmæssig måde. Vi bygger ovenpå stop-tegnet, som børnene har med fra vuggestuen.

De børn, der er sprogligt udfordret hjælper vi ved at sætte ord på deres følelser, både i forhold til det de gerne vil, men også hvis de er kedde af det. Vi gentager de ord og sætninger de siger, så barnet hører ordene korrekt. Gennem hele dagen har vi dialog med børnene, vi taler om det barnet kommer og gerne vil tale om, og også i aktiviteter og i leg med børnene er der dialog.

For børn der ikke har et aldersvarende sprog øges samarbejdet med forældrene herom, og vi har

mulighed for at inddrage tale-hørekonsulenten, som kommer fast i Børnehuset ca. 1 gang/mdr. Tale-hørekonsulenten kommer med anbefalinger til, hvordan forældrene kan støtte barnets sproglige udvikling hjemme, og hvordan det gøres bedst i Børnehuset. Flere børn deltager i en sproggruppe 2 gange/ugt. for at styrke barnets sproglige udvikling.

Alt det pædagogiske personale arbejder med børnenes sproglige udvikling. Yderligere har én sprogansvarlig pædagog i henholdsvis vuggestue og børnehave efteruddannelse i børns sprogtilegnelse og -forståelse og kan guide og vejlede forældre og kolleger.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Vores pædagogiske læringsmiljø giver alle børn i Terslev børnehus, mulighed for at udvikle deres krop og sanser, da det pædagogiske personale har stort fokus på at gå foran som rollemodeller i

forhold til krop, sanser og bevægelse. Motorik, leg og bevægelse er en integreret del af vores hverdag, det er med til at skabe det optimale fundament for læring og trivsel blandt børnene.

De pædagogiske læringsmiljøer vi har i både vuggestue, børnehave og SFO giver børnene mulighed for at udforske og eksperimentere med måden de kan bruge deres krop på. Vi har læringsmiljøer både ude og inde som giver børnene mulighed for store motoriske udfoldelser såsom at klatre i træer, klatre i aktivitetstårn, vippe, gynges, lave børneyoga, løbe, trille, kravle på græsset og på bakker. Børnene har også mulighed for at sidde stille og bruge deres finmotorik ved at lave stille aktiviteter som at samle puslespil, lave perler plader eller gynges stille i sansegyngen imens der lyttes til musik.

Vi benytter gymnastiksalen på skolen, hvor vi har redskaber og anlæg til rådighed. Alle vuggestuebørn er i gymnastiksalen en gang om ugen Børnehaven har et hold for børn med sansemotoriske udfordringer, der ligeledes bruger gymnastiksalen en gang om ugen. Alle børn går på ture ud af huset, her mærker børnene at bruge deres ben og "får nogle skridt i fødderne".

Natur, udeliv og science

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur."

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

I Terslev Børnehus har vi to store gamle haver og en vuggestuelegeplads. Disse uderum bruger børnene hver dag til fordybelse, leg og læring. Haverne/legepladserne består af flere "rum", som

børnene kan fordybe sig i, lege i og med og indgå i samvær med de andre børn. Vores bålpladser er med til at give børnene en forståelse for brugen af ild, og når vi laver mad på bålet, yderligere en viden om kost og en indsigt i måder at lave mad på. Vi er jævnligt på tur i lokalmiljøet, vi besøger den lokale planteskole, går på tur i skoven, besøger en lille å og skov i nærområdet mm.

Vi arbejder dagligt i og med natur og udeliv. Vi er en udelivsinstitution og certificeret med Friluftsrådets grønne flag siden 2008. Vi bruger haverne/legepladserne og nærområde til at give børnene naturglæde og forståelse, viden og nysgerrighed på natur og naturfænomener: Vi har bålpladser som bruges ugentligt. Vi taler om kost og hvor de forskellige produkter kommer fra. Haverne/legepladserne er opdelt således at børnene kan vælge et rum til leg, læring eller fordybelse. Vi har træer og redskaber, der er med til at give børnene motoriske udfordringer, børnene kan klatre op, gå på line mm. Ulveholdet har små byggeprojekter, hvor børnene lære at bruge værktøj, og lære andre forskellige færdigheder som at f. eks kunne måle og se noget i et lidt større perspektiv.

Vi har etableret en lille lokal genbrugsplads for at børnene skal lære om genbrug i så tidlig en alder som mulig, og vi deltager i den årlige affalds indsamling af samme grund i samarbejde med skolen. De ældste børnehavebørn besøger årligt Yderzonen i Næstved som er et regionalt tilbud til børnehavebørn om læring af genbrug, således at alle vores børn inden de forlader børnehaven kommer til at deltage i dette projekt.

Læring indenfor dette tema sker gennem leg, nysgerrighed og en undersøgende tilgang til verden omkring os. Det kan være læring gennem sanserne f.eks. i forhold til vejret, duftene, blæsten, kulde og varme. Børnene følger naturen gennem leg; de kaster sne, laver snemænd, kravler op i vores frugttræer og plukker æbler, pærer og nødder. De leger i nedfaldsbladene og leger i vandpytter og bruger grene, vand, blade og jord til at lege og derigennem lære. Vi kigger på farver og former, vi tæller og laver rækker af sten eller blade.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier

I Terslev børnehus er det vigtigt for os at formidle og videreføre kulturelle værdier og traditioner til børnene. Vi mærker og fejre fastelavn, påske, jul. Herudover har vi skabt vores egne årlige traditioner, hvor vi afholder "Høstfest" og "Plantedag med familien". Vi har udarbejdet et årshjul, hvor disse traditioner og arrangementer fremgår. Det giver børnene fællesskabsfølelse og kulturel viden. Vi besøger den lokale kirke i højtiderne jul og påske.

Vi gennemfører aktiviteter hvor børnene er skabende og får afprøver forskellige udtryksformer, som f.eks. maling med pensel, samt hænder og fødder, tegning med kridt, perler mm. Vi bruger ofte naturmaterialer til at udtrykke os med og på. Det kan være fremstilling af billedrammer med små grene, laver fløjter af hyldekviste, maler på sten mm

Vi taler om andre kulturer og leveformer og bruger i den forbindelse bøger og Ipad, når vi sammen med børnene er nysgerrige og undersøgende. Sang er en del af vores hverdag, både til samling og i leg. Vi oplever at børnene synger spontant om det de er optaget af når de leger sammen eller alene. Ulveholdet får vi også kendskab til ældre sange og salmer. ■

Én gang årligt inviterer vi en teatergruppe, som viser et teaterstykke.

Ulveholdet arbejder temabaseret og afslutningen på et tema om f.eks. riddere, slutes af med en teaterforestilling, som vises for de andre børnehavebørn og deres familie.

Eks fra børnehaven:

Tema: Indianer.

Et 4 ugers projekt hvor børnene fik kendskab til indianernes kultur, aktiviteter mv. Alle børn blev inddraget og alle børn var med til en stor afsluttende fælles indianerfest på legepladsen.

Der var i perioden aktiviteter som; Sang, malede krigsmaling, dansede, læst indianerbøger, øvede indianerdyster, malet totempæle, tegnet mønstre, pandebånd, trommer, armbånd, drømmerfangere, øvet indianerstamme dans, lavet tipi, malede dragter. Månedens leg - bisonjagt. Der var fællesskabsfølelse gennem sang, og alle var optaget af et fælles tredje, og vi kom igennem alle læreplanstemaerne.

Evalueringskultur

For at udvikle og kvalificere vores pædagogiske praksis, både i forhold til udviklingen af vores pædagogik og læringsmiljøer, samt for at sikre progression i børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, er det nødvendigt at evaluere vores praksis, så praksis justeres og tilpasses børnegruppen og det enkelte barn.

Eks:

Foråret 2020: Middagsstunden (kl 12-14) i vuggestuen: I tidsrummet mellem 12 og 14 skal der foregå mange forskellige ting. Nogle ansatte skal holde pause, andre skal have tid til andet arbejde, der er børn der vågne og der er børn der sover. Praktiske opgaver som tøjvask og vask af service skal også løses. Alle ansatte havde ansvaret for alle opgaver, dermed var det ikke tydeligt hvem der gjorde hvad. Det belastede arbejdsmiljøet og betød at det kunne være svært at være nærværende med børnene.

På et afdelingsmøde tale vi om, at vi oplevede at det var et problem. Vi tale om hvilke opgaver der skulle løses i det tidsrum og om hvordan vi på daværende tidspunkt havde organiseret os. Vi udfyldte alle et relationsskema, og vi observerede i en periode hvad der skete med os selv og børnene.

Vi fik kortlagt hvilke praktiske opgaver, der skulle løses i perioden. Vi kiggede på vores mødeskema og skrev synligt, hvem der havde ansvaret for krybberummet, sovebørnene, køkkenet, de børn der var på gulvet, havde pause mm. Dermed blev fordelingen af ansvar og roller tydelige.

Vi oplevede at det gav en anden ro og nærvær for børnene, når vi ikke hele tiden skulle koordinere de praktiske opgaver, men at vi på forhånd vidste hvem der gjorde hvad.

Se et eksempel på en mødeplan bilag 1

Vi evaluerer og justerer dagligt gennem sparring og feedback og arbejder mere struktureret med evaluering på vores stue-, afd- og personalemøder, hvor vi sammen øver os i at reflektere og være nysgerrige og undersøgende i forhold til egen og kollegers pædagogiske praksis. Vi har indført det, vi kalder "Fokuseret emne", hvor vi udarbejder en handleplan på et område vi ønsker at udvikle.

Det kan f.eks. være situationen omkring påklædning i garderoben inden vi skal ud og lege. Vi anvender SMTTE-metoden til dette formål. Der skal mindst være 4 "Fokuserede emner" årligt i henholdsvis vuggestue og børnehave-afdelingerne. Se eks. På SMTTE på Bilag 2.

Vi bruger bl.a. vores årshjul og denne læreplan i planlægningen af aktiviteter og for at sikre sammenhæng mellem vores pædagogiske mål, læringsmiljøet og børnenes trivsel, udvikling, dannelse og læring. Læreplanen skal offentliggøres og evalueres mindst hvert 2. år.

Vores pædagogiske tilgang og læringsmiljøerne, strukturen i hverdag og organiseringen af rutiner tilgodeser både hele børnegruppen og det enkelte barn. Vi arbejder med handleplaner på gruppe- og individniveau. F.eks. i forhold til børnenes sproglige udvikling, hvor vi arbejder med kvartalsvise status-, handleplaner og på gruppe- og individniveau, samt laver individuelle sprogvurderinger, hvis vi oplever at et barn har sproglige forsinkelser eller udfordringer.

Bilag 1 – Mødeskema

	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag 1	Fredag 2	Fredag 3	Fredag 4
		Afdelingsmøder 12-13						
Brumbasser								
Ane 37	9-17 P2 Krybbe	8-15 Kontor	6.15-13 P1 Krybbe	9-15.30 P1 Gulv	8-15.30 P1 Krybbe	6.15-12	9-16 P2 Krybbe	8-15.15 P1 Gulv
Nanna 32	7-12	9-15.30 Gulv	8-14 AA13-14	9-17 P2 Krybbe	9-16 P2 Gulv	8-15 P1 Krybbe	6.15-12	7-12
Anita 35	8-15.30 P1 Gulv	6.15-8.00 SFO 8.00-13.15 VG	8.30-16 P2 Krybbe AA 12-13	7-13	7-12	9-16 P2 Gulv	8-15 P1 Gulv	9-16 P2 Krybbe
Julie 20		8-16 S Krybbe						
Sommerfugle								
Camilla 35	6.15-12 AA 9-12	7-15 Gulv	9-17 S P2 Krybbe	8.30-15.00 P1 Gulv	6.15-12	7-12	8-15.15 P1 Gulv	9-16 P2 Krybbe
Natascha 35	9-15 P1 AA 12.30-13.30 Gulv	9-17 Krybbe	8-15.30 P2 Gulv Brumbasser 13-15.30	6.15-13 Krybbe	9-16 P2 Krybbe	8-15.15 P1 Gulv	7-12	6.15-12
Gitte 30	9-16 P2	6.15-13	7-15 P1 Gulv	8.15-16 AA 12-13 Krybbe P2	FRI	FRI	FRI	FRI
Julie 20	8-13				8-15 P1 Gulv	9-16 P2 Krybbe	9-16 S P2 Krybbe	8-15 P1 Gulv

P1: Pause fra 12.00-12.30 **P2:** Pause fra 12.30-13.00 **AA:** Tid til andet arbejde **S:** Sovevagt fra 11.30-12.00
Krybbe: Lytter efter børn i krybberummet samt de børn der sover inde. Hjælper børnene i tøjet
Gulv: Er nærværende hos de børn der er vågne, sætter aktiviteter i gang. Giver babyer mad mm, tømmer opvaskemaskinen mm

Bilag 2 – SMTTE – Påklædning/garderobe

Sammenhæng/status:	Garderoben er samlet i den ene ende af gangen. Vi oplever, at der er mange flyverdragter der ligger oven i hinanden, og at børnene ikke kan holde fokus. Der er meget ventetid for børnene fra de har fået tøj på og til at de skal ud. Børnene bliver bedt om at vente på deres plads, mens den voksne hjælper andre børn i tøjet. Ofte er der børn der går rundt, kører med de voksnes taburetter mv.
Mål:	At det bliver rart at tage tøjet af og på for både børn og voksne. At ventetiden bliver minimeret for de børn der er klar til at komme ud.
Tiltag/handleplan:	Vi fordeler børnene sådan at vi bruger hele garderoben, derved bliver der mere fysisk plads til det enkelte barn. Personalet aftaler på forhånd hvem der går først ud på legepladsen om både formiddagen og særligt om eftermiddagen. Vi går ind fra legepladsen i mindre grupper. En voksen fra hver stue går ind på stuen og hjælper børnene løbende med at vaske hænder, sådan at børnene kommer ind på stuen og ikke skal vente i garderoben.
Tegn:	At børnene oplever, at der er plads på gulvet til at tage flyverdragten af og på. At vi ved at dele børnenes garderobe op i hver sin ende stuevis, oplever at det er mere overskueligt for både børn og voksne. At børnene ikke skal vente længe med overtøjet på inden de skal ud. At børnene er i mindre grupper ved både på og afklædning.
Evaluering/opfølgning:	Vi evaluerer d. 26. 1. `21 på vores afdelingsmøde På vores møde d. 26. 1. talte vi om følgende: At det er dejligt at der er kommet et fysisk billede op af barnet over dets garderobe. Nanna og Natascha printer billeder ud som sættes på barnets siddeplads i garderoben. Der er mere fysisk plads til det enkelte barn ved af og påklædning. Der er forsat brug for bedre kommunikation, særligt hvilken voksen der går først ud. Vi aftaler at den voksne der går først ud hjælper et barn i tøjet og tager så selv tøj på og går ud. Når vi går ind fra legepladsen, skal det foregå i små grupper. Vi tager emnet op igen i uge 8, hvor vi laver endnu en evaluering. Vi aftaler, at vi i de tre måneder temaet er i fokus, har temaet på hver måned på afdelingsmøder – Ane sætter det på dagsordenen.
Dokumentation:	Billeder
Periode:	November `20, December `20, Januar `21
Tovholder:	Ane